

Grobnica Slovenske Moderne:

JOSIP MURN

Josip Murn (psevdonim Aleksandrov), slovenski pesnik se je rodil 4. Marca, 1879 v Ljubljani. Rodil se je kot nezakonski otrok dvaintridesetletne Marije Murn in triintridesetletnega Jožeta Cankarja v Ljubljani. Mati ni imela dovolj, da bi lahko preživljala svojega sina, zato ga je dala v rejo k družini v Zadobrovo, sama pa je šla služiti v Trst. O očetu ni veliko znanega.

Leta 1885 je bil Murn sprejet v cerkveni šolski zavod Marijanišče. Od leta 1890 do 1895 je obiskoval nižjo Gimnazijo v Ljubljani. Med sošolci je treba omeniti zlasti Ivana Novaka in Miroslava Gregorko, s katerima je v letu 1895 izdajal rokopisni literarni časopis. Po ljubljanskem potresu leta 1895 sta se s krušno materjo preselila v Cukrarno, kjer je Murn preživel večino svojega življenja. Tam se je spoprijateljil z Ivanom Cankarjem, Dragotinom Kettejem in Otonom Župančičem. Vpisal se je na višjo gimnazijo v Ljubljani in bil sprejet v dijaško literarno društvo "Zadruga", iz katerega je kasneje izstopil. Skozi dijaška leta si je pomagal z inštrukcijami in priložnostnimi pisarskimi deli. V zadnjih dveh letih gimnazijskega življenja se je Murn zaljubil v Almo Souvanovo, hčerko ljubljanskega veletrgovca. V zborniku ljubljanskih maturantov ji je posvetil cikel pesmi Noči. Po maturi leta 1898 je odšel na Dunaj na študij trgovstva. S pomočjo Franje Tavčarjeve je dobil štipendijo Trgovsko obrtniške zbornice. S študijem na Eksportni akademiji ni uspel, zato se je želel prepisati na pravo (vpisal se je na Dunaj in v Prago, vendar ni bil sprejet), s tem pa je izgubil štipendijo in se znašel v skrajnem pomanjkanju. V februarju se je leta 1899 vrnil v Ljubljano, kjer se je zaposlil kot stenograf. Leta 1901 je moral zaradi jetike zapustiti službo in tako ostal brez sredstev za življenje. 18. junija 1901 je komaj dvaindvajsetleten v Cukrarni umrl za jetiko. Pokopali so ga na starem pokopališču pri Sv. Krištofu, pozneje pa prenesli in

pokopali v skupni grob pesnikov slovenske moderne na ljubljanskih Žalah.

Josipa Murna uvrščamo med štiri predstavnike slovenske moderne (poleg njega še Cankar, Kette in Župančič). Za časa svojega življenja ni bil poznan, danes pa njegova dela štejemo med najpomembnejše stvaritve slovenske književnosti. Za časa življenja je objavljial pesmi v mladinskih listih (dijaški zbornik Na razstavku), kasneje pa v Ljubljanskem zvonu.

Temeljna tematika njegovih pesmi je narava (doživljanje narave; trenutni, bežni vtisi) in kmečki motivi. Njegove kmečke pesmi (Kmečka pesem, Pesem o ajdi, Pesem o klasu, Semenj, Zimska kmečka pesem) prikazujejo kmečki svet, običaje, opravila in praznovanja kot vir sreče, upanja in življenjske trdnosti.

Njegove pesmi so bivanjske, osebno izpovedne (Ko dobrave se mrače; Pa ne pojdem prek Poljan), razpoloženske (O mraku; Vergilije), le malo je ljubezenskih (ciklusa Noči in Fin de siecle), vse pa so povezane z impresionističnim izrazom. Poleg pesmi je pisal tudi razpoloženske črtice. Vsa njegova dela zaznamuje brezdomstvo, tujstvo, hrepenenje, melanholija, revščina, duševna osamljenost, odtujenost in slutnja smrti. Zbirka pesmi z naslovom Pesmi in romance je izšla šele po njegovi smrti (1903) z uvodnim esejem Ivana Prijatelja.

